

Paul Graas

Heiligheid voor losers

Voorwoord

Een boek over heiligheid en heilig worden, is dat wel iets voor jou? Misschien denk je bij een heilige aan een beeld in een kerk of iemand die in ieder geval ver van je af staat. Het mooie van dit boek is dat het je op een inspirerende manier laat zien dat heiligheid en heilig worden, iets is voor heel gewone mensen, voor jou en mij!

Laat ik het maar meteen zeggen: heiligheid is niet: geen fouten maken. Die druk ligt toch nogal op ons allemaal: je moet perfect zijn, je mag niet mislukken, je moet 'stralen'. De eis van het 'perfecte plaatje' maakt dat mensen gaan leven achter coulissen: het decor ziet er prachtig uit, maar het leven daarachter blijft verborgen en dat mag niemand zien. Ik denk dat veel mensen zichzelf niet durven laten zien, want als je je opent, maak je je kwetsbaar. De 'afrekencultuur' is daarbij niet bepaald behulpzaam! En als je per se goed en perfect moet zijn, krijgen sommige zaken het stempel dat ze OK zijn, eigenlijk omdat je nu eenmaal geen fouten mag maken. Zo'n cultuur dwingt je bijna om niet heilig te worden! Want heiligheid is vooral waarachtigheid, eerlijkheid.

Paus Franciscus reageerde op die cultuur van het 'perfecte plaatje' aan het einde van de wereldjongerendagen in Portugal. Hij zei: "Je straalt niet door jezelf in de spotlights te plaatsen, want dat soort licht werkt verblindend. Nee, je kunt anderen niet verlichten door een perfect, fatsoenlijk en beschaafd plaatje van jezelf te laten zien of door krachtig en succesvol te lijken, sterk maar zonder licht. Nee, we laten licht schijnen – we stralen – door Jezus in ons hart te verwelkomen en door te leren lief te hebben zoals Hij heeft gedaan."

Het klinkt misschien een beetje tegenstrijdig, maar je wordt heilig door klein en zondig te zijn, door zaken onder ogen te zien en over je zwakheden te durven praten. Dat is de enige weg! Dat praten over je geestelijke worstelingen hoef je natuurlijk niet overal en met iedereen te doen, maar het is wel zo dat je een overwinning hebt behaald op jezelf en de zonde wanneer je je ziel durft te openen in een goed gesprek. Het kwaad verliest een giftige angel wanneer je er vertrouwwol over praat. “Wees niet bang”, dat wordt eindeloos vaak herhaald in de Bijbel en dat is vast niet voor niks!

Denk niet dat je de enige bent met deze zonde, met die bepaalde verleiding. Als je dat denkt, komt dat doordat je andere mensen te weinig kent, althans hun ziel niet kunt doorgronden. En denk alsjeblijft ook niet dat het met jou niks wordt, dat je die zonde nooit zult kunnen overwinnen en dat het geen zin heeft er mee te vechten. Zo is het zeker niet! Trouwens, je bent niet goed omdat je slaagt, maar omdat je strijdt en de moed niet verliest. Accepteer jezelf en strijd de goede strijd; de rest is genade. Hoe God jouw weg wil laten lopen, dat is aan Hem, probeer je daaraan over te geven, accepteer dat je niet dat perfecte plaatje bent (gelukkig niet!). Zo word je een heilige zondaar! Een heilige is altijd een zondaar, maar wel één die leeft van Gods genade en die toch altijd weer opstaat en probeert er iets moois van te maken door de liefde van Jezus in zijn hart toe te laten.

Ik kan je dit boek alleen maar aanbevelen!

+Jan Hendriks
bisschop van Haarlem-Amsterdam

Inleiding

“Elke heilige heeft een verleden en elke zondaar een toekomst.”
– Oscar Wilde¹

Ben je weleens bij een heiligverklaring geweest? Ik wel. Ik stond daar in een menigte van mensen van allerlei rassen en culturen, terwijl de paus de heilige Mis vierde. Iedereen was verenigd door de devotie tot de persoon die heiligverklaard werd. Veel mensen deelden hoe de heilige hen geholpen had in moeilijkheden of hen gunsten had verleend. In sommige gevallen was er zelfs met Gods kracht een wonder gebeurd, bijvoorbeeld een onverklaarbare genezing van een ziekte.

Heiligen... Dat zijn toch wel heel bijzondere mensen. Ze hebben een indrukwekkend leven gehad. Ze hebben zoveel mensen dichter bij God gebracht. Sommigen verrichtten zelfs wonderen en hebben visioenen, extases of andere bijzondere fenomenen gekend. Hun leven was een groot menselijk en goddelijk avontuur, omdat ze gehoor gaven aan de boodschap van Jezus: “Weest dus volmaakt, zoals uw Vader in de hemel volmaakt is.”²

Dan kijk ik vervolgens naar mijn eigen leven en vraag ik me af: “Moet ik ook heilig worden, zoals deze mannen en vrouwen ook heilig zijn geworden?” De neiging om te grinniken is sterk: “Ik? Ik ben zo normaal. Ik ben echt

---

1 Oscar Wilde, *A Woman of No Importance*, derde akte (Project Gutenberg, 2021) [eigen vertaling].

2 Evangelie volgens Matteüs: 5, 48.

niet beter dan anderen om me heen. Sterker nog, ik voel me soms een *loser*. Ik heb genoeg worstelingen in mijn leven die al de nodige energie en tijd opeisen. Hoe kan ik in godsnaam heilig worden? Is dat niet een te hoog gegrepen ideaal, dat me uiteindelijk nog meer teleurstellingen gaat opleveren, terwijl mijn leven al zo rijk is aan teleurstellingen?”

Het kan ook zijn dat dit ideaal van christelijke volmaaktheid jou überhaupt niet aanspreekt: “Waarom moet ik heilig worden? Ik ben toch goed zoals ik ben? Het gaat er toch niet om dat ik perfect ben of om beter dan anderen te worden?”

Beste lezer, wellicht herken jij deze gedachten en redeneringen. Wellicht ook niet. Ik kan me voorstellen dat het idee van heiligheid veel mensen niet persoonlijk aanspreekt, omdat het beeld dat ze ervan hebben te ver weg staat van de werkelijkheid van hun leven. Het lijkt alsof de weg naar de heiligheid bestemd is voor een groep bijzondere mensen, een soort geestelijke elite, die bijzondere krachten en talenten hebben en die een heel bijzondere genade van God hebben ontvangen. Het zou gaan om mensen die bijzondere dingen hebben gedaan; die veel zielen hebben bekeerd tot het geloof; die heel de dag aan het bidden waren zonder verveeld te raken; die iedereen om hen heen wisten te raken met hun charisma en die moeiteloos pijn, ontberingen en ziektes hebben opgedragen.

Vervolgens heb je normale christenen. Mensen die niet zo charismatisch zijn; die al verveeld raken als de preek op zondag vijf minuten te lang duurt, laat staan als ze uren gaan bidden; die gelukkig zijn als ze al een keer een gesprek over het geloof kunnen hebben met een van hun

vrienden; die al chagrijnig worden als de batterij van de telefoon leeg is of als ze geen parkeerplek kunnen vinden. Het contrast lijkt enorm tussen heiligen en normale christenen.

Met dit boek wil ik je van een waarheid overtuigen – en wel van de belangrijkste waarheid in het leven van een mens: Jezus verlangt ernaar dat je heilig wordt. Streven naar heiligheid is weliswaar niet een makkelijke weg, maar het is te doen en, nog belangrijker, het is echt de moeite waard. Ik herhaal: het is de moeite waard. Het is de gelukkigste, mooiste en meest waarachtige weg die jij in jouw leven kunt bewandelen. Het is de weg die jouw diepste verlangens zal vervullen met een vreugde en vrede die geen drugs, rijkdom of roem kan opleveren. Door oprecht te streven naar heiligheid zul je meer genieten van vriendschap, van carrière, van jouw seksuele verlangens, van hobbies en van elk ander mooi aspect van het leven.

Er zijn heiligen die wellicht weinig hebben gezondigd in hun leven en die geen grote valpartijen hebben gehad. Mannen en vrouwen die van kinds af aan geleidelijk gegroeid zijn in liefde en godsvrucht en die de weg nooit hebben verlaten. Dat is inspirerend en het is een reden om God te danken. Maar voor de meesten van ons geldt dat niet. Sterker nog, de meesten van ons voelen ons op dit gebied vooral kwetsbaar, zwak en soms zelfs gebroken. Maar hier komt het: dat is geen belemmering om heilig te worden.

Ik heb dit boek geschreven voor mensen die passen in een van de volgende profielen:

- Degene die vaker geprobeerd heeft om te groeien in zijn relatie met Jezus, maar door allerlei omstandigheden ontmoedigd is geraakt omdat het in zijn beleving niet lukte.
- Degene die zich onzeker over zichzelf voelt en het idee heeft dat hij niet voldoet aan de verwachtingen van God en zijn naaste.
- Degene die worstelt met zijn mentale gezondheid, bijvoorbeeld door depressie, angst, stress of innerlijke gebrokenheid.
- Degene die verstrikt is in zonden zoals pornografie en die ermee worstelt om ervan af te komen.
- Degene die wel het verlangen heeft naar een mooi en authentiek levensavontuur, maar zuchtend op bed ligt omdat hij geen idee heeft waar te beginnen en ook niet de kracht voelt om er echt mee aan de slag te gaan.
- Degene die zich heel normaal voelt, zonder bijzondere talenten, en die zich ook niet geroepen voelt om buitengewone dingen te doen in zijn leven.
- Degene die worstelt met zijn geloofsleven omdat er geen hond in de omgeving is die ook gelovig is, behalve het groepje vrome bejaarden in de dorpskerk en de gekke evangelist die op straat schreeuwt dat het einde der tijden nabij is.
- Degene die wil blijven genieten van mooie en leuke dingen van deze wereld: een feestje, gezellig een biertje drinken met je vrienden, een leuke vakantie, een avondje naar de bios en ga zo maar door.

Als je je kunt vinden in een van de vorige schetsen, dan wil ik je vragen om met een open hart verder te lezen, want je hebt het ideale profiel om heilig te worden en ik wil met je delen hoe dat kan. Ik heb geen toverformules of bijzondere wijsheden. De meeste inzichten komen uit het Evangelie en uit de katholieke traditie. Daarnaast haal ik ook inspiratie uit de klassieke literatuur en de moderne wetenschap. Wat daarnaast belangrijk is, is dat ik dit ideaal van heiligheid heb mogen zien in mensen om me heen: sommigen leven nog en zijn dus nog op weg, anderen zijn overleden en hebben de hemelse bestemming bereikt na een prachtig leven hier op aarde. Ieder van hen was normaal, heel menselijk, inclusief fouten en beperkingen. Ieder van hen heeft klappen gekregen en sommigen hebben best stevige kruisen moeten dragen. Ieder van hen heeft genoten van dit leven op aarde.

Ik vraag de Heilige Geest dat Hij jou mag zegenen terwijl je dit boek leest. Ik vraag Hem dat Hij een vuur van verlangen mag laten branden in jouw hart. Ik vraag Hem dat Hij de belangrijkste waarheid van jouw leven mag inprenten in jouw ziel: jij, een normaal mens en misschien zelfs een *loser*, bent geroepen tot heiligheid en dat is het gelukkigste gegeven wat je mag overkomen.

1. Misvattingen over heiligheid

“O mijn Jezus, wat zul Jij antwoorden op al mijn dwaasheden? Is er een ziel die nog kleiner en machtelozer is dan de mijne?”

— *Heilige Teresia van Lisieux*³

Toen ik een tiener was, ontdekte ik het verlangen om echt dichterbij Jezus te leven. Ik had geen buitengewoon leven en ook geen bijzondere gaven maar ik wilde Jezus wel serieus volgen. Nu kun je denken: hoe kwam het dat jij al zo'n verlangen had toen je nog maar een tiener was? Om eerlijk te zijn was dat voor een groot deel te danken aan mijn sociale leven: om te beginnen hebben mijn ouders dat verlangen in mijn hart ingeprint door hun inspirerend voorbeeld en getuigenis. Daarnaast had ik heel goede rolmodellen om me heen.

De Kerk, in lijn met de boodschap van het Evangelie, zegt dat alle gelovigen van iedere staat en stand, en elk volgens zijn eigen weg, geroepen zijn om volmaakt en heilig te zijn, zoals God de Vader zelf volmaakt is.⁴ Mijn beeld van heiligheid was dat als ik ermee aan de slag zou gaan, ik met de jaren steeds beter zou bidden, steeds minder zou zondigen en steeds deugdzamer en volmakter zou worden, totdat ik op een dag zou sterven en in die volmaaktheid het Koninkrijk Gods zou binnentreden.

---

3 H. Thérèse van Lisieux, *Ik geloofde in Gods liefde. Mijn leven* (Gent, 1978), p. 226.

4 Tweede Vaticaans Concilie, *Lumen Gentium (Het Licht van de Volken)* (Vaticaanstad, 1964), nr. 11.

Aan het begin van mijn weg had ik ook de aanname dat ik wel fouten zou begaan, maar dat ik er wel zou komen en dat ik nooit zo dom zou zijn om van die weg af te wandelen.

Met de jaren kwamen er klappen. Er kwamen kleine en ook grote valpartijen. En daarmee kwamen soms ook serieuze twijfels over mijzelf en mijn ideaal van heiligheid. Er volgde verontwaardiging en soms ook frustratie: "Hoe kan het nou dat ik niet al verder ben op mijn weg naar de christelijke volmaaktheid? Ik weet zo duidelijk hoe het zit en ik heb zoveel middelen tot mijn beschikking om steeds meer te groeien!" Soms merkte ik dat ik de lat iets lager voor mezelf begon te leggen: "Ik wil Jezus nog steeds navolgen, maar ja, misschien zal het me niet lukken om dat onvoorwaardelijk en volmaakt te doen. Misschien ben ik niet gemaakt voor die heiligheid waar anderen wel voor zijn gemaakt." Ik begon mezelf steeds meer als een *loser* te beschouwen.

Op een dag kreeg ik een artikel in handen van kardinaal Ratzinger, de latere paus Benedictus. Hij had dat artikel geschreven naar aanleiding van de heiligverklaring van Josemaría Escrivá, in oktober 2002. Het artikel heet *God laten handelen*. In dat artikel schreef hij het volgende:

"Wie een beetje de levensverhalen van heiligen kent en weet dat in een heiligverklaringsproces gezocht wordt naar de 'heldhaftige' deugdbeleving, krijgt haast onvermijdelijk een verkeerd concept van heiligheid, want we zijn geneigd te denken: 'Dit is niet voor mij.' 'Ik voel me niet in staat op heldhaftige wijze de deugden te beoefenen.' 'Dit is een te hoog gegrepen ideaal voor mij.' Heiligheid zou dan voorbehouden zijn aan een selecte groep – waarvan de beelden te zien